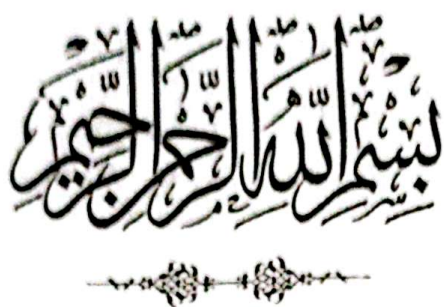

خدا یا چنان کن سرانجام کار تو خوشنود باشی و ما را رستگار

دروس حیطه تخصصی

ویژه آزمون استخدامی آموزگار ابتدایی آموزش و پرورش

جمع آوری، گزینش و آماده‌سازی: دپارتمان انتشارات مدرسان شریف

چاپ دوم - پاییز ۱۴۰۳

نهج القرآن

راهنمای معلم قرآن پایه اول تا ششم ابتدایی

راهنمای معلم هدیه‌های آسمان پایه سوم و ششم ابتدایی

۱	«قرآن اول تا ششم دبستان»
۱	بخش اول: مبانی و کلیات روش تدریس قرآن در دوره ابتدایی
۲	نمادها و قواعد قرآن دوره ابتدایی (در یک نگاه)
۳	نحوه اشاره صحیح به بخش‌های کلمات
۷	بخش دوم: راهنمای تدریس دروس کتاب آموزش قرآن در دوره ابتدایی
۷	پایه اول ابتدایی
۱۶	پایه دوم ابتدایی
۲۴	پایه سوم ابتدایی
۳۹	پایه چهارم ابتدایی
۴۵	پایه پنجم ابتدایی
۴۹	پایه ششم ابتدایی
۵۵	«هدیه‌های آسمان سوم دبستان»
۵۵	بخش اول: کلیات
۵۵	فصل اول: رویکرد برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی
۵۶	فصل دوم: ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در هدیه‌های آسمان
۵۸	بخش دوم: راهنمای تدریس
۵۸	فصل اول: کلیاتی درباره موضوعات هدیه‌های آسمان پایه سوم ابتدایی
۶۲	فصل دوم: ساختار محتوای آموزشی دروس هدیه‌های آسمان پایه سوم ابتدایی
۶۴	فصل سوم: مشتمل بر توضیحات مربوط به هر درس
۹۱	«هدیه‌های آسمان ششم دبستان»
۹۱	بخش اول: کلیات
۹۱	فصل اول: رویکرد برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی
۹۲	فصل دوم: کلیاتی در زمینه تعلیم و تربیت دینی
۹۴	بخش دوم: راهنمای تدریس
۹۴	فصل اول: کلیاتی درباره موضوعات هدیه‌های آسمان
۱۰۰	فصل دوم: راهنمای تدریس توضیحات مربوط به هر درس
۱۱۵	سؤالات قرآن و هدیه‌های آسمان
۱۱۷	پاسخنامه سؤالات قرآن و هدیه‌های آسمان

راهنمای معلم

«ریاضی پایه اول و ششم ابتدایی»

۱۱۹	«ریاضی اول دبستان»
۱۱۹	فصل اول: کلیات راهنمای برنامه درسی ریاضی

مدرسان شریف

صفحه	عنوان
۱۱۹	ضرورت و اهمیت آموزش ریاضی
۱۱۲	روش‌های یاددهی و یادگیری
۱۱۲	فصل دوم: ساختار شناختی دانش‌آموزان و مفاهیم ریاضی
۱۱۶	فصل سوم: مفاهیم و مهارت‌های ارائه‌شده در کتاب ریاضی سال اول ابتدایی
۱۲۰	فصل چهارم: راهنمای تدریس کتاب (صفحه به صفحه)
۱۹۳	«ریاضی ششم دبستان»
۱۹۳	فصل اول: عدد و الگوهای عددی
۱۹۷	فصل دوم: کسر
۲۰۲	فصل سوم: اعداد اعشاری
۲۰۵	فصل چهارم: تقارن و مختصات
۲۰۸	فصل پنجم: اندازه‌گیری
۲۱۱	فصل ششم: تناسب و درصد
۲۱۴	فصل هفتم: تقریب
۲۱۸	سؤالات ریاضی
۲۲۱	پاسخنامه سؤالات ریاضی

راهنمای معلم

«علوم تجربی پایه دوم و چهارم و ششم ابتدایی»

۲۲۳	«علوم تجربی دوم دبستان»
۲۲۳	فصل اول: کلیات
۲۳۲	فصل دوم: راهنمای آموزش موضوع‌های درسی
۲۴۴	«علوم تجربی چهارم دبستان»
۲۴۴	فصل اول: کلیات
۲۴۹	فصل دوم: بررسی درس‌ها
۲۷۱	«علوم تجربی ششم دبستان»
۲۷۱	فصل اول: کلیات
۲۷۹	فصل دوم: آموزش موضوع‌های درسی
۲۹۳	سؤالات علوم تجربی
۲۹۵	پاسخنامه سؤالات علوم تجربی

راهنمای معلم

«فارسی پایه اول و چهارم و ششم ابتدایی»

۲۹۷	«فارسی اول دبستان»
۲۹۷	بخش اول: ساختار و محتوای فارسی اول دبستان
۳۰۷	بخش دوم: آموزش نگاره‌ها
۳۱۱	بخش سوم: آموزش نشانه‌ها (۱)
۳۱۹	بخش چهارم: آموزش نشانه‌ها (۲)

مدرسان شریف

صفحه	عنوان
۳۲۲	«فارسی چهارم دبستان»
۳۲۲	بخش اول: کلیات
۳۲۹	بخش دوم: بررسی درس به درس
۳۴۰	«فارسی ششم دبستان»
۳۴۰	بخش اول: تبیین جهت گیری ها و رویکردهای کلان برنامه درسی
۳۵۱	بخش دوم: بررسی درس ها
۳۶۸	سؤالات فارسی
۳۶۹	پاسخنامه سؤالات فارسی

راهنمای معلم

«اجتماعی پایه پنجم و ششم ابتدایی»

۳۷۱	«مطالعات اجتماعی پنجم دبستان»
۳۷۱	بخش اول: کلیات
۳۷۹	بخش دوم: راهنمای تدریس فصول کتاب
۳۹۱	«مطالعات اجتماعی ششم دبستان»
۳۹۱	بخش دوم: راهنمای تدریس فصول کتاب
۴۰۵	سؤالات مطالعات اجتماعی
۴۰۷	پاسخنامه سؤالات مطالعات اجتماعی
۴۰۹	سؤالات آزمون استخدامی آموزگار ابتدایی - اردیبهشت ۱۴۰۲
۴۱۷	پاسخنامه آزمون استخدامی آموزگار ابتدایی - اردیبهشت ۱۴۰۲
۴۲۳	سؤالات آزمون استخدامی آموزگار ابتدایی - اسفند ۱۴۰۲
۴۳۱	پاسخنامه آزمون استخدامی آموزگار ابتدایی - اسفند ۱۴۰۲
۴۳۸	منابع و مراجع

مدرسان شریف

نهج القرآن

راهنمای معلم قرآن پایه اول تا ششم ابتدایی

راهنمای معلم هدیه‌های آسمان پایه سوم و ششم ابتدایی

مدرسان شریف

«قرآن اول تا ششم دبستان»

بخش اول: مبانی و کلیات روش تدریس قرآن در دوره ابتدایی

سواد قرآنی

«سواد قرآنی، اعتقاد و علاقه به یادگیری قرآن کریم و برخورداری از دانش و مهارت پایه به منظور بهره‌گیری مستمر و مادام‌العمر از قرآن کریم و انس دائمی با آن است.» مطابق این تعریف سواد قرآنی دارای ویژگی‌های زیر است:

۱- سواد قرآنی یک نیاز همگانی است.

همه افراد جامعه با هر وضع اقلیمی، شغلی، اقتصادی، اجتماعی و... برای آنکه هویت انسانی - الهی خویش را بشناسند، از آن مراقبت کنند و زمینه شکوفایی تدریجی آن را فراهم آورند، به سواد قرآنی نیازمندند.

۲- سواد قرآنی از یک حد پایه برخوردار است.

هرچند افراد با توجه به تفاوت‌هایی که در تحصیلات، شرایط اقتصادی و اجتماعی دارند به سطوح مختلفی از سواد قرآنی نیازمندند، ولی بهره‌مندی عموم از یک حد پایه ضروری است.

۳- حد سواد قرآنی در طول زمان در حال رشد است.

با توجه به شرایط و امکانات مختلف در هر جامعه و نیز تغییرات این شرایط در طول زمان، این حد نیازمند شناسایی و تعریف خاص است. برای مثال، می‌توان با توجه به شرایط و امکانات فعلی در آموزش قرآن، حد ضروری را خواندن با لحن عربی تعیین کرد یا حد برخی از دیگر مهارت‌های پایه را ارتقا بخشید.

۴- حداقل سواد قرآنی منجر به علاقه‌مندی به خواندن مستمر قرآن کریم، فهم تدریجی معنای عبارات و آیات آن شده و زمینه‌ساز بهره‌گیری مادام‌العمر از آموزه‌های الهی می‌شود.

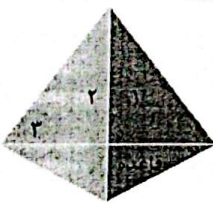
هدف آموزش عمومی قرآن کریم، نمی‌تواند صرفاً دستیابی به دانش و مهارت خاصی در ارتباط با قرآن باشد؛ بلکه باید توانایی و قابلیت فراهم آورد که فرد بتواند ضمن انس و ارتباط دائمی با قرآن کریم، پیوسته خود را در معرض تزکیه و تعلیم الهی قرار دهد و از قرآن کریم استفاده کند.

هرم سواد قرآنی

سواد قرآنی دارای اجزای زیر است:

۱- توانایی خواندن قرآن کریم ۲- درک معنای عبارات و آیات قرآن کریم

۳- تدبر در آیات ۴- انس با قرآن کریم (قاعده هرم)

۱- توانایی خواندن قرآن کریم: اولین و مهم‌ترین رکن سواد قرآنی کسب «مهارت خواندن» است. بیشترین زمان جلسه آموزش قرآن باید به کسب مهارت خواندن دانش‌آموزان اختصاص یابد. معمول بر این است که آموزش قرآن با «روخوانی» شروع می‌شود، اما تفاوت روخوانی با روان‌خوانی در چیست؟

تفاوت روخوانی و روان‌خوانی

مهارت روخوانی	مهارت روان‌خوانی
تجربه شنیداری	تجربه دیداری
صوت، لحن، تجوید و...	بخش خوانی، شمرده‌خوانی، آموزش قواعد روخوانی
کلی خوانی	جزء به کل
کیفی	کمی
عبارات‌های تکراری	عبارات‌های غیرتکراری

روش دیداری یا روش شنیداری: اولین تفاوتی که روخوانی با روان‌خوانی دارد در نوع مهارت است. روخوانی مهارتی دیداری و روان‌خوانی مهارتی شنیداری است. زمانی که روخوانی آموزش می‌دهیم، چشم دانش‌آموزان را با آیات و عبارات قرآن درگیر می‌کنیم و هنگامی که به آموزش روان‌خوانی می‌پردازیم، گوش دانش‌آموزان را در معرض شنیدن آیات و عبارات قرار می‌دهیم.

مدرسان شریف

«قرآن اول تا ششم دبستان»

بخش اول: مبانی و کلیات روش تدریس قرآن در دوره ابتدایی

سواد قرآنی

«سواد قرآنی، اعتقاد و علاقه به یادگیری قرآن کریم و برخورداری از دانش و مهارت پایه به منظور بهره‌گیری مستمر و مادام‌العمر از قرآن کریم و انس دائمی با آن است.» مطابق این تعریف سواد قرآنی دارای ویژگی‌های زیر است:

۱- سواد قرآنی یک نیاز همگانی است.

همه افراد جامعه با هر وضع اقلیمی، شغلی، اقتصادی، اجتماعی و... برای آنکه هویت انسانی - الهی خویش را بشناسند، از آن مراقبت کنند و زمینه شکوفایی تدریجی آن را فراهم آورند، به سواد قرآنی نیازمندند.

۲- سواد قرآنی از یک حد پایه برخوردار است.

هرچند افراد با توجه به تفاوت‌هایی که در تحصیلات، شرایط اقتصادی و اجتماعی دارند به سطوح مختلفی از سواد قرآنی نیازمندند، ولی بهره‌مندی عموم از یک حد پایه ضروری است.

۳- حد سواد قرآنی در طول زمان در حال رشد است.

با توجه به شرایط و امکانات مختلف در هر جامعه و نیز تغییرات این شرایط در طول زمان، این حد نیازمند شناسایی و تعریف خاص است. برای مثال، می‌توان با توجه به شرایط و امکانات فعلی در آموزش قرآن، حد ضروری را خواندن با لحن عربی تعیین کرد یا حد برخی از دیگر مهارت‌های پایه را ارتقا بخشید.

۴- حداقل سواد قرآنی منجر به علاقه‌مندی به خواندن مستمر قرآن کریم، فهم تدریجی معنای عبارات و آیات آن شده و زمینه‌ساز بهره‌گیری مادام‌العمر از آموزه‌های الهی می‌شود.

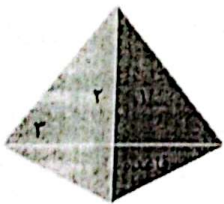
هدف آموزش عمومی قرآن کریم، نمی‌تواند صرفاً دستیابی به دانش و مهارت خاصی در ارتباط با قرآن باشد؛ بلکه باید توانایی و قابلیت فراهم آورد که فرد بتواند ضمن انس و ارتباط دائمی با قرآن کریم، پیوسته خود را در معرض تزکیه و تعلیم الهی قرار دهد و از قرآن کریم استفاده کند.

هرم سواد قرآنی

سواد قرآنی دارای اجزای زیر است:

۱- توانایی خواندن قرآن کریم ۲- درک معنای عبارات و آیات قرآن کریم

۳- تدبر در آیات ۴- انس با قرآن کریم (قاعده هرم)

۱- توانایی خواندن قرآن کریم: اولین و مهم‌ترین رکن سواد قرآنی کسب «مهارت خواندن» است. بیشترین زمان جلسه آموزش قرآن باید به کسب مهارت خواندن دانش‌آموزان اختصاص یابد. معمول بر این است که آموزش قرآن با «روخوانی» شروع می‌شود، اما تفاوت روخوانی با روان‌خوانی در چیست؟

تفاوت روخوانی و روان‌خوانی

مهارت روخوانی	مهارت روان‌خوانی
تجربه دیداری	تجربه شنیداری
بخش‌خوانی، شمرده‌خوانی، آموزش قواعد روخوانی	صوت، لحن، تجوید و...
جزء به کل	کلی‌خوانی
کُتی	کیفی
عبارات‌های غیر تکراری	عبارات‌های تکراری

روش دیداری یا روش شنیداری: اولین تفاوتی که روخوانی با روان‌خوانی دارد در نوع مهارت است. روخوانی مهارتی دیداری و روان‌خوانی مهارتی شنیداری است. زمانی که روخوانی آموزش می‌دهیم، چشم دانش‌آموزان را با آیات و عبارات قرآن درگیر می‌کنیم و هنگامی که به آموزش روان‌خوانی می‌پردازیم، گوش دانش‌آموزان را در معرض شنیدن آیات و عبارات قرار می‌دهیم.

نقش چشم در کسب مهارت خواندن؛ در واقع بیشتر اطلاعاتی که از محیط کسب می‌کنیم از طریق چشم است، ولی تنبیل‌ترین عضو بدن هم چشم می‌باشد. چشم و گوش در امر آموزش قرآن دو عضو کاملاً متضادند و ما هر اندازه گوش دانش‌آموزان را در معرض عبارات قرآنی قرار می‌دهیم، به همان نسبت چشم آنها به حرکات و علائم بی‌توجه می‌شود. مثالی که اینجا می‌توان ذکر کرد در مورد سوره‌هایی چون «حمد» و «توحید» است؛ مثلاً بارها با دانش‌آموزانی مواجه شده‌ایم که در خواندن سوره حمد آیه «الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ» را «الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ» می‌خوانند؛ در سوره توحید «لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ» را به اشتباه «لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ» می‌خوانند. اشکال این دانش‌آموزان این است که گوش آنها در معرض این سوره‌ها قرار گرفته و چشم آنها این آیات را ندیده است.

دومین تفاوتی که روش دیداری با روش شنیداری در آموزش قرآن دارد این است که در روخوانی از دانش‌آموزان می‌خواهیم عبارات را به صورت بخش‌بخش و سپس شمرده بخوانند و در حین بخش‌خوانی آنها، قواعد روخوانی را نیز به‌صورت گذرا آموزش می‌دهیم و از قاعده‌گویی اجتناب می‌کنیم؛ اما در روان‌خوانی به شیوه شنیداری با صوت، لحن و رعایت قواعد تجویدی سروکار داریم که هیچ‌کدام از این موارد، رسالت و وظیفه آموزگار دوره ابتدایی نیست.

نمادها و قواعد قرآن دوره ابتدایی (در یک نگاه)

قواعدی چون علامت سکون، تشدید، الف کوچک و... قواعد روخوانی‌اند.

در پایه اول ابتدایی: دانش‌آموزان با حروف ناخوانا و علامت تشدید آشنا می‌شوند.

در پایه دوم ابتدایی: دانش‌آموزان علاوه بر موارد فوق، با الف کوچک، سکون، اتصالات، ک، ه، تنوین‌ها، ه، ه، همزه (ه) و پایه‌های همزه (ا، ن) آشنا می‌شوند.

در پایه سوم ابتدایی: در فصل دوم (برنامه ۳۳ روزه)، در نوزده روز اول دانش‌آموزان علاوه بر یادآوری موارد بالا، برخی دیگر از حروف ناخوانا و همچنین دو پایه دیگر همزه (و - ی) را نیز می‌آموزند.

در پایه چهارم ابتدایی: دانش‌آموزان با قواعد وقف، حروف مقطعه و علامت مد آشنا می‌شوند.

در پایه پنجم ابتدایی: دانش‌آموزان با التقای ساکنین آشنا می‌شوند.

در پایه ششم ابتدایی: قاعده جدیدی وجود ندارد و دانش‌آموزان در سال‌های گذشته با تمام قواعد روخوانی قرآن آشنا شده و تنها به یادآوری و مرور این قواعد می‌پردازند.

کلی‌خوانی چیست؟ تفاوت دیگر روخوانی با روان‌خوانی این است که در روخوانی دانش‌آموزان از جزء به کل می‌روند؛ یعنی از بخش‌خوانی به سمت شمرده‌خوانی و از حرف و حرکت‌خوانی به سمت کلمه‌خوانی پیش می‌روند، ولی در روان‌خوانی، دانش‌آموزان نه از جزء به کل می‌روند و نه از کل به جزء؛ بلکه آن‌ها کلی‌خوانی می‌کنند و در این صورت، دیگر کمتر به حرکات و علائم توجه می‌شود.

با یک مثال، این تفاوت آشکارتر می‌شود: این کلمات را بخوانید: «دعا»، «قل»، «ذکر».

چگونه این کلمات را خواندید؟ احتمالاً شما خواندید: «دعا»، «قل» و «ذکر».

چرا این‌گونه خواندید؟ آیا حرکتی روی این کلمات مشاهده می‌کنید؟ آری، چون این کلمات را بیشتر به این شکل شنیده‌اید، دیگر بدون توجه به علائم و حرکات، همان را تکرار می‌کنید؛ در صورتی که کلمه «دعا» در عبارات قرآن کریم به شکل‌های «دعا، دُعا و دَعَا» آمده است و «قل» می‌تواند به هریک از اشکال «قُلْ، قُلْ و قُلْ» باشد. همچنین کلمه «ذکر» در آیات متعدد به شکل‌های گوناگونی آمده است.

صحیح‌خوانی یا زیباخوانی؟ تفاوت دیگر روخوانی با روان‌خوانی این است که در روخوانی، از دانش‌آموزان درست‌خوانی یا صحیح‌خوانی می‌خواهیم؛ ولی در روان‌خوانی، زیباخوانی یا فصیح‌خوانی را انتظار داریم.

هدف، کمیت است یا کیفیت؟ تفاوت دیگر روخوانی با روان‌خوانی این است که روخوانی جنبه کمی دارد و روان‌خوانی جنبه کیفی؛ یعنی در روخوانی به دانش‌آموز می‌گوییم درست بخوان و کمتر اشتباه کن، ولی در روان‌خوانی می‌گوییم با کیفیت بهتری بخوان. در روخوانی، اگر دانش‌آموزی جمله یا عبارت را بخواند، نفر بعد بایستی جمله یا عبارت دیگری را بخواند؛ یعنی عبارتی را که می‌خوانند باید غیرتکراری باشد و اگر تکرار شود، مهارت شنیداری می‌شود؛ اما در روان‌خوانی، نفر بعد همان عبارت را تکرار می‌کند.

مزیت‌های روش دیداری نسبت به روش شنیداری:

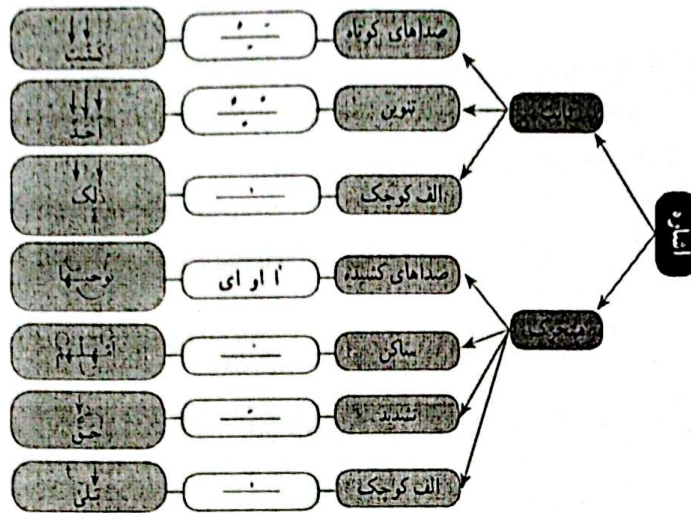
۱- دانش‌آموز حرکات را می‌بیند و توجهش نسبت به علائم روخوانی بالا می‌رود؛ یعنی مثلاً دیگر «قل» را «قُل» نمی‌خواند؛ یا «دعا» را «دَعَا» نمی‌خواند.

۲- در روش دیداری، تعمیم‌پذیری به آیات و عبارات جدید وجود دارد.

۳- در این روش، بین آموزش و ارزشیابی هم‌خوانی و هماهنگی وجود دارد.

هدف استفاده از لوحه آموزشی؛ بنا به آنچه گفته شد و با توجه به تفاوت‌های روش دیداری و شنیداری در آموزش قرآن و ذکر مزیت‌های روش دیداری، یکی از ابزارهایی که آموزگاران پایه‌های اول، دوم و سوم ابتدایی بایستی از آن استفاده نمایند، لوح محفوظ یا لوحه آموزشی قرآن است. این ابزار، جزء جدایی‌ناپذیر آموزش قرآن به روش دیداری است. کار با لوحه در تقویت قوه دیداری دانش‌آموزان در امر آموزش بسیار مؤثر است و در حقیقت هدف از کار با لوحه، «شرطی‌سازی چشم دانش‌آموزان نسبت به حرکات قرآن» می‌باشد در حین کار با لوحه، آموزگار اشاره می‌کند و دانش‌آموزان با اشاره او بخش‌بخش می‌خوانند.

نحوه اشاره صحیح به حرکات و عبارات قرآنی؛ و اما قبل از کار با لوحه، آموزگار بایستی با انواع اشاره آشنا باشد. در آموزش با لوحه دو نوع اشاره داریم: اشاره ثابت و اشاره متحرک. مقصود از اشاره ثابت این است که دست آموزگار هنگام اشاره به حرکات ثابت است و منظور از اشاره متحرک این است که دست آموزگار هنگام اشاره حرکت می‌کند.

نحوه اشاره صحیح به بخش‌های کلمات

اشاره ثابت

اشارات ثابت یعنی اشاره معلم به: $\begin{matrix} \downarrow & \downarrow & \downarrow & \downarrow \\ \text{ـ} & \text{ـ} & \text{ـ} & \text{ـ} \\ \uparrow & \uparrow & \downarrow & \downarrow \end{matrix}$ و همچنین الف کوچک بالای حرف خوانا به صورت ثابت است. به عنوان مثال وقتی که الف کوچک، بالای حرف خوانا قرار گرفته باشد اشاره ثابت است. مانند: هَذَا، ذَلِكْ، ولی اگر الف کوچک از حرف جدا افتاده باشد و روی حرف ناخوانا قرار گیرد، اشاره متحرک

است؛ مانند: عَلِيٌّ، حَتَّى. در اینجا به دانش‌آموزان می‌گوییم: بچه‌ها! هر وقت دیدیم الف کوچک از جایش جدا شده، ما هم به سمتش حرکت می‌کنیم. در واقع داریم قاعده‌ای را به دانش‌آموزان یاد می‌دهیم و آن قاعده این است: «پایه الف مقصوره ناخوانا است»، اما هرگز از این نوع ادبیات استفاده نمی‌کنیم؛ چرا که دانش‌آموز نمی‌داند مقصوره چیست؟ منظور از الف مقصوره چه چیزی است؟ پایه الف مقصوره یعنی چه؟ در واقع از قاعده‌گویی می‌پرهیزیم و تا حد امکان قواعد روخوانی را حین آموزش به ساده‌ترین شکل و به زبان کودکانه بیان می‌کنیم.

«پست می‌گویم به اندازه عقول» عیب نبود این بود کار رسول
چون که با کودک سر و کارت فتاد پس زبان کودکی باید گشاد «مولوی»

حال، چند کلمه که در آن‌ها اشاره‌ها ثابت است و نحوه اشاره به حرکات را می‌آوریم:

کلماتی مانند: كَذَلِكَ، اَخَذَ، مَسَدٌ، كَتَبَ را در نظر بگیریم.

در بخش‌های دارای این گونه حرکات، با استفاده از خطیر یا وسیله مشابه دیگری به حرکات اشاره می‌کنیم و از دانش‌آموزان می‌خواهیم همه با هم بخوانند. بدین ترتیب که در کلمه «كَذَلِكَ» به حرکت «ـَ» اشاره می‌کنیم و از دانش‌آموزان می‌خواهیم بگویند: «ک»، سپس به «الف کوچک» اشاره می‌کنیم و دانش‌آموزان با هم می‌خوانند: «ذا»، بعد به «ـِ» اشاره می‌کنیم و آن‌ها می‌خوانند: «ل» و سپس به «ـِ» اشاره می‌کنیم و دانش‌آموزان می‌خوانند: «ک».

اشاره متحرک

غیر از موارد فوق سایر اشارات، اشاره متحرک‌اند و همان‌طور که گفته شد، در این نوع اشاره دست حرکت می‌کند. این شکل از اشاره در موارد زیر پیش می‌آید:

- ۱- اشاره از حرف به سوی صداهای کشیده (ا، ی، و) در بخش‌های دارای این گونه ترکیبات، مانند: «توحیه‌ها»، در حالی که به وسیله خطیر، از حرف «ن» به سوی صدای «و» اشاره می‌کنیم، دانش‌آموزان می‌خوانند: «تو»، آن‌گاه از «ح» به سوی صدای «ی»، اشاره کرده و آن‌ها می‌خوانند: «حی» و سپس از حرف «ه» به سوی صدای «ا» اشاره می‌کنیم تا بخوانند: «ها».

- ۲- اشاره از حرکت کوتاه به سوی حرف ساکن مانند: اَصْلِحْ، اِسْتَكْبَرْتُمْ، اَمْلِهْمُ در این گونه کلمات از حرکت به سوی علامت سکون اشاره می‌کنیم؛ مثلاً در کلمه «اَصْلِحْ» از حرکت «ـَ» به علامت «ـْ» اشاره می‌کنیم و دانش‌آموزان می‌خوانند: «أص»، سپس از حرکت «ـِ» به علامت «ـْ» اشاره می‌کنیم و آن‌ها می‌خوانند: «لِج».
- ۳- اشاره به تشدید در بخش‌های دارای حرف مشدد مانند: رَبِّ، حَقٌّ، لَعَنَّا. در این گونه کلمات، از حرکت کوتاه به سوی علامت تشدید اشاره می‌کنیم؛ مثلاً در کلمه «رَبِّ» از حرکت «ـِ» به سوی علامت «ـْ» اشاره می‌کنیم و دانش‌آموزان می‌خوانند: «رَبْ» سپس به حرکت «ـِ» اشاره می‌کنیم و دانش‌آموزان با هم می‌خوانند: «ب».

مهم‌ترین سنگ بنای مهارت خواندن: در کار با لوحه، اشاره صحیح و فنی به حرف و حرکات، از مهم‌ترین گام‌های اولیه در آموزش روخوانی قرآن است و اگر این آموزش که نقش بسیار مؤثری در بازشناسی حروف و حرکات و دقت در صحیح خواندن دانش‌آموزان دارد، به شکل درست و کامل انجام شود، مهم‌ترین سنگ بنای مهارت خواندن صحیح قرآن گذاشته می‌شود.

توجه داشته باشیم که در هنگام آموزش لوحه، دانش‌آموزان با اشاره ما، فقط بخش‌خوانی می‌کنند و در اینجا شمرده‌خوانی صورت نمی‌گیرد و پس از آموزش لوحه، در همان جلسه، دانش‌آموزان کتاب‌های قرآن را باز کرده هر کدام از آن‌ها بخشی از آیات و عبارات آن جلسه را به صورت شمرده می‌خوانند بنابراین، لوحه را بخش‌بخش و عبارات کتاب را به صورت شمرده می‌خوانند و این دو مکمل یکدیگرند.

مهم‌ترین علل بروز مشکلات در روخوانی:

- ۱- عجله و شتاب‌زدگی: از دانش‌آموز می‌خواهیم که کلمات و عبارات را آرام و شمرده بخواند و به حروف و حرکات نیز دقت کند.
- ۲- طولانی خواندن و وصل عبارات به یکدیگر: از او می‌خواهیم که جمله به جمله بخواند؛ مانند آیات تقطیع شده در کتاب درسی.
- ۳- خجالت، اضطراب و عدم اعتماد به نفس: با برخورداری مناسب و ایجاد اعتماد به نفس این مشکل را برطرف می‌کنیم. برخوردهای مناسبی از قبیل خوش‌رویی، تشویق، تغییر نوبت قرائت، قطع نکردن قرائت دانش‌آموز.
- ۴- کم‌توجهی به حروف و حرکات و کلی خوانی کلمات و ترکیبات: از طریق اشاره به بخش‌های مختلف کلمات، توجه دانش‌آموز را به علائم و حرکات جلب می‌کنیم.

۵- نمادها و ترکیبات جدید و نامانوس نسبت به سواد فارسی: این موارد را با معادل‌های فارسی مقایسه کرده و آموزش می‌دهیم. مواردی مانند:

ءامنا = اَمْنَا په‌ی = بهی

ع- وجود حروف ناخوانا در بسیاری از کلمات و ترکیبات آیات قرآن: گاهی دانش‌آموز، خودبه‌خود آن‌ها را می‌خواند. با معادل‌سازی و تذکر نسبت به ناخوانا بودن این حروف، می‌توانیم مشکل را برطرف کنیم. به موارد زیر توجه کنید:

قالوا - قالو الصلوة - الصلاة ذکری - ذکر'

چه زمانی از کتاب گویا استفاده کنیم؟

همان‌طور که مشخص است، تمام مراحل آموزش روخوانی به صورت دیناری است پس در آموزش روخوانی از فایل صوتی (کتاب گویا) استفاده نمی‌کنیم؛ یعنی نه خودمان برای دانش‌آموزان می‌خوانیم و نه از دانش‌آموزان قوی‌تر می‌خواهیم بخوانند و سایرین گوش دهند و احياناً تکرار کنند؛ بلکه همه دانش‌آموزان را وادار به خواندن می‌کنیم؛ یعنی ابتدا فردخوانی می‌کنند، سپس در گروه می‌خوانند و پس از آن برای کلاس می‌خوانند. پس از رفع اشکال روخوانی و آموزش درک معنای آیات، جهت تثبیت یادگیری و آشنایی با زیبایی‌های تلاوت، از فایل صوتی استفاده می‌کنیم.

قرائت آیات درس

اهداف قرائت آیات درس:

- ۱- تقویت زیباخوانی و روان‌خوانی قرآن کریم
 - ۲- تقویت انگیزه خواندن قرآن کریم
 - ۳- ایجاد تنوع و جذابیت در کلاس قرآن
 - ۴- آشنایی ضمنی و غیرمستقیم با برخی از نکات تجویدی و زیباخوانی قرآن کریم
 - ۵- کسب مهارت تدریجی و عملی زیبا خواندن قرآن کریم.
 - ۶- درک معنای عبارات و آیات قرآن کریم: دومین مهارتی که در فرایند آموزشی جامع قرآن بایستی در دانش‌آموزان ایجاد کرد، «کسب مهارت درک معنای عبارات و آیات قرآن کریم» است. این مهارت را می‌توان در ضمن آموزش روخوانی به دانش‌آموزان ایجاد کرد.
- این مهارت را می‌توان از همان پایه اول ابتدایی و حتی پیش از آنکه دانش‌آموزان حروف و حرکات را بشناسند و به توانایی روخوانی برسند، آغاز کرد؛ مثلاً در همان ماه‌های اول سال که معلم ناچار است به شیوه شنیداری آموزش دهد (در پایه اول آموزش لوحه به شیوه دیداری و بخش خوانی دانش‌آموزان از روی لوحه، از هفته سوم آذرماه شروع می‌شود)، در حالی که دانش‌آموزان سوره‌های کوتاه را می‌شنوند و تکرار می‌کنند، از آن‌ها می‌خواهیم معنای کلماتی را که **لله الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** و تکرار می‌کند در همین حال از او می‌پرسیم: معنای کدام کلمات را می‌دانید؟ در همین عبارت، معنی «اسم» و «الله» را اکثراً بیان می‌کنند و بعد از شنیدن آیه **«الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ»** معنی کلمات «حمد» و «الله» یا ترکیب **«الْحَمْدُ لِلَّهِ»** را بیان می‌کنند.
- خواندن برخی از آیات درس همراه با ترجمه آن‌ها:

اهداف:

- ۱- آشنایی با برخی از آموزه‌های بلند و حکمت‌آمیز قرآن کریم
 - ۲- تقویت انگیزه و علاقه به یادگیری قرآن و خواندن مستمر آن
 - ۳- ایجاد زمینه برای درک تدریجی معنای واژگان پرکاربرد قرآن کریم
 - ۴- تقویت انگیزه و علاقه به یادگیری قرآن کریم و خواندن مستمر آن حتی‌الامکان با توجه به درک معنای عبارات.
 - ۵- تدبیر در قرآن: سومین مهارت در جامعیت آموزش قرآن، تدبیر در آیات است.
- امیرالمؤمنین (ع): **«لَا خَيْرَ فِي قِرَاءَةِ لَيْسَ فِيهَا التَّدْبِيرُ»** در قرآن خواندن که با تدبیر همراه نباشد، خیر و برکتی نیست.^۱
- آموزش قرآن، ماهیتی تربیتی دارد. تفکر و تدبیر در حقیقت نخ تسبیح در آموزش قرآن است که زمینه‌های هدایت فرد را مهیا می‌کند. شاید بتوان گفت در برنامه‌ریزی‌ها، تمام فعالیت‌های قرآنی بایستی با محوریت تدبیر باشد؛ چرا که تدبیر است که باعث تحول و اثربخشی قرآن می‌شود. توانایی خواندن و فهم اولیه آیات مقدمه و پیش‌نیاز تدبیر در قرآن کریم است.

پیام قرآنی

درواقع بهترین جایگاه و محل برای آموزش «مهارت تدبیر» در قرآن کریم، پیام‌های قرآنی است. در آموزش پیام‌های قرآنی، معنای پیام و حفظ آن مدنظر نیست؛ بلکه «چگونه فکر کردن در مواجهه با آیات» هدف می‌باشد. درواقع پیام قرآنی، بستری است که دانش‌آموزان فرصت پیدا می‌کنند تا در گروه خود درباره پیام قرآنی با یکدیگر گفت‌وگو کنند.

اهداف تدریس پیام قرآنی:

- ۱- آشنایی با آموزه‌های حکمت‌آمیز قرآن کریم در قالب عبارات زیبا و کوتاه قرآنی؛ ۲- آشنایی با روش‌های اولیه و ساده تدریس در معنای آیات قرآن کریم؛
- ۳- تقویت قدرت تفکر و تعقل؛ ۴- به کارگیری آموزه‌های قرآنی در زندگی عملی؛ ۵- حفظ تدریجی و آزاد برخی از عبارات کوتاه، زیبا و عمیق قرآن کریم همراه با معنای آن‌ها و ۶- تقویت علاقه به یادگیری قرآن کریم و انس هر چه بیشتر با آن.

روش آموزش پیام قرآنی:

- ۱- خواندن متن پیام: به شیوه تدریس آیات درس، از دانش‌آموزان می‌خواهیم متن پیام قرآنی را ابتدا برای خود، سپس برای دوست خود و بعد برای کلاس بخوانند.
- ۲- خواندن ترجمه پیام: از یکی دو نفر از دانش‌آموزان می‌خواهیم ترجمه پیام را بخوانند.
- ۳- بحث و گفت‌وگو درباره مفهوم پیام: از دانش‌آموزان می‌خواهیم با استفاده از تصاویر، شعر، ضرب‌المثل، حکایت و... که در ذیل پیام قرآنی آمده، در گروه‌های خود درباره مفهوم پیام گفت‌وگو کنند و پس از مذاکره و گفت‌وگو، از چند گروه می‌خواهیم تا نظر خود را درباره پیام برای کلاس بیان کنند.
- ۴- بیان مصادیق جدید: پس از روشن شدن مفهوم پیام، از دانش‌آموزان می‌خواهیم که مصادیق و نمونه‌های جدیدی را در رابطه با این پیام بیان کنند یا در فرصت‌های بعدی درباره موضوع پیام نقاشی بکشند یا خاطره بنویسند.

داستان قرآنی:

اهداف:

- ۱- آشنایی با برخی از معارف و آموزه‌های قرآن کریم در قالب داستان ۲- زمینه‌سازی برای تقویت ایمان کودکان به خدای مهربان
- ۳- آشنایی با پیامبران و اولیای بزرگ الهی و تقویت علاقه و ایمان به ایشان ۴- تقویت و پرورش قدرت تعقل، تخیل و بیان مطالب
- ۵- تقویت انگیزه و علاقه به یادگیری قرآن کریم از راه ایجاد فضاهای جذاب و متنوع و ارائه آموزه‌های قرآنی.

مراحل داستان‌گویی:

- ۱- قبل از ورود به کلاس، داستان را حداقل یک بار بخوانیم تا به متن و عبارات آن تسلط نسبی پیدا کنیم. همچنین، اگر وسایل کمک آموزشی از قبیل عکس، فیلم و فایل صوتی قصه در مورد داستان کتاب درسی تهیه کرده‌ایم، آماده کنیم و همراه خود به کلاس ببریم.
- ۲- در هنگام تدریس، داستان را به یکی از شیوه‌های قصه‌گویی، به‌طور جذاب و زیبا بیان کنیم. در صورت امکان چند نفر از دانش‌آموزان متن داستان را بخوانند. مناسب است بعضی از دانش‌آموزان، آیات مربوط به داستان را از روی متن آیات کتاب بخوانند. همچنین در صورت امکان از فایل صوتی یا فیلم در ارتباط با داستان استفاده کنیم.
- ۳- پس از تدریس، از دو یا سه نفر از دانش‌آموزان داوطلب می‌خواهیم قصه را تعریف کنند و اگر دانش‌آموزان درباره داستان پرسشی دارند، به پرسش آن‌ها متناسب با درک و فهم آن‌ها پاسخ می‌دهیم.

شیوه‌های بیان داستان:

- ۱- قصه‌خوانی: ساده‌ترین شیوه داستان‌گویی، خواندن آن از روی متن کتاب است. از شیوه قصه‌خوانی به دلیل نداشتن جذابیت، کمتر استفاده می‌شود و در فضای کلاس و مدرسه چندان کاربردی ندارد.
- ۲- قصه‌گویی: یکی از ساده‌ترین شیوه‌های بیان داستان، قصه‌گویی است که با کمترین امکانات می‌توانیم به کمک نقل داستان، مخاطب خود را تحت‌تأثیر پیام‌های داستان خود قرار دهیم.
- ۳- قصه‌گویی به کمک پرده، تصویر یا نقاشی: با استفاده از تصاویر مناسب و در صورت امکان با طراحی صحنه‌های داستان بر روی پارچه یا مقوا می‌توانیم داستان را جذاب‌تر و تأثیرگذارتر بیان کنیم.
- ۴- قصه‌گویی همراه با تقلید صدا و حرکات: این شیوه یکی از متداول‌ترین شیوه‌های قصه‌گویی است. در این شیوه، ضمن بیان قصه، صدا و حرکات شخصیت‌های داستان را تقلید می‌کنیم.
- ۵- قصه‌گویی همراه با بازیگران آشکار یا پنهان: در این شیوه، نقش شخصیت‌های مختلف داستان را بین دانش‌آموزان تقسیم می‌کنیم و از آن‌ها می‌خواهیم با تمرین قبلی، داستان را به‌صورت نمایش اجرا کنند. گاهی نیز به شیوه نمایش عروسکی، دانش‌آموزان به طور پنهان ایفای نقش می‌کنند.
- ۴- انس با قرآن کریم: چهارمین و اصلی‌ترین مهارتی که در فرایند آموزش جامع قرآن مورد توجه است «انس مستمر با قرآن کریم» است. ما باید این نکته را مدنظر داشته باشیم که اگر حتی دانش‌آموزان را به قرآن علاقه‌مند کنیم، اما آن‌ها نتوانند قرآن بخوانند، ما در کارمان موفق نبوده‌ایم. همچنین اگر دانش‌آموزان در خواندن قرآن پیشرفت حاصل کنند ولی با قرآن انس پیدا نکنند، باز هم موفق نبوده‌ایم.

انس با قرآن در خانه:

اهداف:

- ۱- تمرین و ارتقای مهارت نسبت به آموخته‌های درس قرآن
- ۲- درونی کردن سنت نیکوی خواندن روزانه قرآن کریم به ویژه در خانه
- ۳- تقویت علاقه و انگیزه به یادگیری و ارتباط مستمر با قرآن کریم
- ۴- مشارکت والدین در فرایند یادگیری قرآن و تقویت زمینه دستیابی به تربیت قرآنی در خانواده

سوالات قرآن و هدیه‌های آسمان

- ❧ ۱- معلم چه زمانی از قرائت الگو (کتاب گو یا) استفاده می‌کند؟
 (۱) در تمام مراحل آموزش روخوانی
 (۲) قبل از آموزش روخوانی
 (۳) در صورت قوی بودن اکثریت دانش‌آموزان در روخوانی
 (۴) پس از آموزش روخوانی
- ❧ ۲- با توجه به جدول اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکردی درس قرآن پایه پنجم ابتدایی عبارت زیر جزو کدام یک از سطوح چهارگانه عملکردی قرار می‌گیرد؟
 «در بیشتر موارد متن و ترجمه پیام قرآنی را از حفظ می‌خواند و با ذکر مثال‌های متنوع مفاهیم و معادیق آن را با زبان خود بازگو می‌کند»
 (۱) قابل قبول (۲) نیازمند آموزش (۳) خیلی خوب (۴) خوب
- ❧ ۳- کدام گزینه در مورد تفاوت مهارت روخوانی و روان خوانی صحیح نیست؟
 (۱) روخوانی، مهارت دیداری و روان خوانی، مهارت شنیداری است.
 (۲) مهارت روخوانی، کمی و مهارت روان خوانی، کیفی است.
 (۳) مهارت روخوانی، درست خوانی و مهارت روان خوانی، زیباخوانی است.
 (۴) مهارت روخوانی، شامل بخش خوانی و مهارت روان خوانی، شامل آموزش قواعد روخوانی است.
- ❧ ۴- در هرم سواد قرآنی، قاعده هرم کدام است؟
 (۱) انس با قرآن
 (۲) توانایی خواندن قرآن کریم
 (۳) تدبر در آیات
 (۴) درک معنای عبارات و آیات قرآن کریم
- ❧ ۵- دو اشکال اساسی در روش‌های تدریس آموزش روخوانی کدام است؟
 (۱) خواندن توسط معلم و مهارت آموزی
 (۲) خواندن توسط دانش‌آموز قوی و قاعده‌محوری
 (۳) خواندن توسط معلم و آموزش مبتنی بر قاعده‌محوری
 (۴) تدریس روخوانی از روی لوحه
- ❧ ۶- در کدام یک از درس‌های کتاب هدیه‌های آسمان پایه سوم، تدریس پیمانه‌ای ممکن نیست؟
 (۱) یانوی قهرمان (۲) بوی بهشت (۳) عید مسلمانان (۴) غروب یک روز بهاری
- ❧ ۷- در آیه «شهداء علی الکفار رحماء بینهم» ملاک مهر و قهر کدام است؟
 (۱) قوم و قبيله (۲) مال و ثروت (۳) ایمان و کفر (۴) حب و بغض
- ❧ ۸- خواندن دعای عهد در هر روز صبح به چه منظوری است؟
 (۱) با امام حی و حاضرمان بیعت می‌کنیم.
 (۲) اطاعت از گفتار و کردار پیامبر
 (۳) نشان دادن ارادت قلبی به امام حسین (ع)
 (۴) اعتقاد قلبی به خدا
- ❧ ۹- هدف کدام یک از فعالیت‌های درسی کتاب هدیه‌های آسمان، «تثبیت مفاهیم درس و تعمیق یادگیری» است؟
 (۱) با خانواده (۲) بازی کنیم، فکر کنیم (۳) ببین و بگو (۴) بگرد و پیدا کن
- ❧ ۱۰- کدام گزینه از بهترین شیوه‌های آموزشی غیرمستقیم در درس «آداب زندگی» است؟
 (۱) روش تلفیقی (۲) روش الگویی (۳) روش پیمانه‌ای (۴) تصویرخوانی
- ❧ ۱۱- در طراحی اهداف برنامه درسی دینی دوره ابتدایی، کدام گزینه در خصوص «خداشناسی» نادرست است؟
 (۱) نباید درصدد تلقین مفهوم غیرمادی بودن خدا به دانش‌آموز باشیم.
 (۲) استفاده از روش‌های غیرمستقیم و بیان مطالب از زبان فرد دیگری
 (۳) بیان دعاها، مناسب در قالب‌های جذاب در حد دانش‌آموز
 (۴) صحنه گذاشتن بر روی تصورات ذهنی دانش‌آموز از خدا
- ❧ ۱۲- مهم‌ترین وظیفه تربیت دینی به ویژه در دوران ابتدایی به دانش‌آموزان کدام است؟
 (۱) رعایت ارزش‌های اخلاقی به خاطر ارزشمندی آن
 (۲) ایجاد و تقویت عادات صحیح و خلقیات نیکو
 (۳) امکان تکرار، تمرین و یادآوری مستمر آموخته‌های اخلاقی
 (۴) پرهیز از سرزنش، مقایسه و بیان مستقیم
- ❧ ۱۳- تعلیم و تربیت زمینه‌ساز و تسهیل‌کننده مسیر شکوفایی به منظور دستیابی به مراتبی از است.
 (۱) دینی - استعداد - فطرت (۲) دینی - فطرت - رشد و درک
 (۳) دینی - فطرت - حیات طیبه (۴) سنتی - استعداد - علم

۱۴- در مورد تدریس درس شتربان با ایمان از هدیه آسمانی ششم کدام گزینه صحیح نیست؟

- (۱) کلاس خود را با بخش قسمت‌هایی از فیلم راهپیمایی سیزده آبان شروع کنید.
- (۲) آماده کردن گروهی از دانش‌آموزان برای اجرای نمایش داستان درس.
- (۳) خواندن متن درس توسط معلم در قالب یک داستان و با احساس صورت پذیرد.
- (۴) ایجاد توانایی در پیام قرآنی و درک ارتباط آن با موضوع درس.

۱۵- کدام گزینه صحیح نیست؟

- (۱) تولی: یعنی ما باید مؤمنان را که دوستان خدا هستند دوست بداریم.
- (۲) تبری: ما باید کافران ستمکار را که دشمنان خداوند هستند به عنوان دشمن در نظر بگیریم و از آنان اعلام بیزاری کنیم.
- (۳) تبری و اعلام بیزاری موجب اتحاد مسلمانان می‌شود و باعث مقاوم‌تر شدن مسلمانان در برابر دشمنان می‌شود.
- (۴) آیه «انما المومنون اخوة» در خصوص موضوع تولی است.

۱۶- در کتاب هدیه‌های آسمانی سال سوم در درس «آستین‌های خالی»، کدام روش در بیان نعمت‌های الهی به کار رفته است؟

- (۱) یادآوری نعمت‌ها
- (۲) قدردانی از نعمت‌ها
- (۳) ضروری بودن نعمت‌ها
- (۴) سلب نعمت

۱۷- روخوانی قرآن کریم و روان‌خوانی قرآن کریم است.

- (۱) کل به جزء - جزء به کل
- (۲) کلی‌خوانی - جزء به کل
- (۳) جزء به کل - کل به جزء
- (۴) جزء به کل - کلی‌خوانی

۱۸- پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، در روز در سیزدهمین روز از ماه مبارک رمضان ۱۳۹۹ ه. ق. جهت به نمایش گزاردن حساسیت جهانی نسبت به سرنوشت قدس و نجات از جنگال صهیونیست‌ها، آخرین ماه مبارک رمضان را به عنوان روز تعیین و پیامی به همین مناسبت صادر کرد.

- (۱) امام خمینی، ۱۶ مرداد ۱۳۵۸، روز، جهانی قدس
- (۲) امام خمینی، ۱۶ مرداد ۱۳۵۸، جمعه، جهانی قدس
- (۳) آیت‌الله صدر، ۱۶ مرداد ۱۳۵۸، جمعه، جهانی قدس
- (۴) آیت‌الله سیستانی، ۱۷ مرداد ۱۳۵۸، جمعه، جهانی قدس

۱۹- کارکرد بسیار مؤثر بخش «عنوان درس» به صورت مستقیم و غیرمستقیم، به عنوان یکی از اجزای ساختار محتوای آموزشی دروس هدیه‌های آسمانی پایه سوم ابتدایی، کدام‌یک از موارد ذیل می‌باشد؟

- (۱) ایجاد انگیزه و دسترسی به یک نتیجه از درس
- (۲) ایجاد انگیزه و شروع یک تفکر ماورائی نسبت به موضوع
- (۳) ایجاد انگیزه و شروع یک تفکر جهت اجرای عملی دروس به صورت نمایش
- (۴) ایجاد انگیزه و آغاز فرایند تفکر منطقی دانش‌آموز درباره هدف درس

۲۰- حدیث ذیل در زمینه روزه گرفتن و سلامتی بدن منتسب به کدام پیامبر و امامان می‌باشد؟

«صُومُوا تَصِحُّوا؛ روزه بگیرید، سلامتی پیدا کنید.»

- (۱) حضرت علی (ع)
- (۲) حضرت محمد (ص)
- (۳) حضرت امام جعفر صادق (ع)
- (۴) حضرت امام حسین (ع)

۲۱- چه اصلی بر همه مراحل برنامه به خصوص تعیین اولویت‌های آموزشی و تدوین محتوا و رسانه‌های آموزشی حاکم است؟

- (۱) تقویت احساس نیاز به دین
- (۲) سنت و سیره معصومین صلوات‌الله علیهم
- (۳) اصالت قائل شدن به کیفیت فرایند یاددهی - یادگیری
- (۴) یادگیری و استفاده از روش آموزش فعال

۲۲- سن تکلیف دختران سال قمری یعنی معادل شمسی است.

- (۱) ۹ سال قمری، ۸ سال و ۱۲ ماه و ۲۱ روز
- (۲) ۹ سال قمری، ۹ سال تمام
- (۳) ۹ سال قمری، ۸ سال و ۸ ماه و ۲۱ روز
- (۴) ۹ سال قمری، کمتر از ۹ سال

۲۳- کدام‌یک از موارد زیر از مهم‌ترین علل بروز مشکلات در روخوانی است؟

- (۱) عجله و شتابزدگی
- (۲) طولانی خواندن وصل عبارات به یکدیگر
- (۳) وجود حروف ناخوانا در بسیاری از کلمات و ترکیبات آیات
- (۴) تمام موارد

۲۴- در آیات بیشتر به نشانه‌های نهفته در وجود انسان جهت محسوس‌تر و ملموس‌تر بودن و در آیات بیشتر در بیرون از وجود و پیرامون انسان اشاره می‌کند تا با دید گسترده‌تری با نعمت‌های الهی و بخشش و عظمت او آشنا شویم.

- (۱) آفاقی - انفسی
- (۲) انفسی - آفاقی
- (۳) مکی - مدنی
- (۴) مدنی - مکی

۲۵- کدام یک از گزینه‌ها نشان‌دهنده شناخت و معرفت خالق و بیاتر عجز و ناتوانی انسان در برابر خداوند متعال می‌باشد؟

- (۱) جهاد در راه خدا (۲) انفاق و رعایت خمس و زکات (۳) روزهداری (۴) دعا

۲۶- تسبیحات حضرت زهرا (س) به ترتیب در کدام یک از گزینه‌های ذیل مصداق دارد؟

- (۱) ۳۴ مرتبه الله اکبر، ۳۳ مرتبه سبحان الله، ۲۳ مرتبه الحمدلله (۲) ۲۴ مرتبه الله اکبر، ۲۳ مرتبه الحمدلله، ۲۲ مرتبه سبحان الله
(۳) ۳۴ مرتبه سبحان الله، ۲۳ مرتبه الله اکبر، ۲۳ مرتبه الحمدلله (۴) ۲۴ مرتبه الحمدلله، ۲۲ مرتبه الله اکبر، ۲۲ مرتبه سبحان الله

۲۷- در آموزش نماز سه اصل را باید مورد توجه قرار دهیم، کدام گزینه جزو آن‌ها نیست؟

- (۱) اصل مشاهده مستمر و ارزیابی (۲) اصل صحت (۳) اصل عدم سخت‌گیری (۴) اصل تمرین و تدریج

۲۸- مهم‌ترین نکته در آموزش معاد به عنوان یکی از اصول دین به نوجوانان، در کدام گزینه مصداق دارد؟

- (۱) مرگ یک مرحله طبیعی از زندگی است و چیزی جدای از آن نیست.
(۲) با مرگ زندگی پایان نمی‌پذیرد، انسان با به جهان دیگری می‌گذرد و رفتارهای دنیوی انسان به شدت بر جایگاه انسان در آخرت تأثیرگذار خواهد بود.
(۳) پس از مرگ، فشار قبر و عذاب آن به سراغ انسان می‌آید و در عالم برزخ همه شرایط بستگی به نحوه زندگی انسان در این دنیا دارد.
(۴) گزینه‌های ۱ و ۲

۲۹- چه زمانی اعمال دینی ارزشمند هستند؟

- (۱) بر اساس تفکر باشد. (۲) بر اساس گفته پیامبران باشد. (۳) بر اساس ایمان قلبی باشد. (۴) بر اساس دوری از شرک باشد.

۳۰- معنی آیه مقابل کدام است؟ «وَقُلْ لَّهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا»

- (۱) با پدر و مادر خود، با مهربانی و ادب صحبت کن.
(۲) با انسان‌های کریم، مؤدب صحبت کن.
(۳) و به آنها بگو کریمان باید به قول خود وفادار باشند.
(۴) و بگو انسان کریم و بخشنده با فقیران مهربان است.

پاسخنامه سؤالات قرآن و هدیه‌های آسمان

۱- گزینه «۴» پس از رفع اشکال روخوانی و آموزش درک معنای آیات، جهت تثبیت یادگیری و آشنایی با زیبایی‌های تلاوت، از قایل صوتی استفاده می‌کنیم.

۲- گزینه «۳» با توجه به جدول، سطح عملکرد دانش‌آموز در حفظ متن و ترجمه پیام قرآنی و بازگو کردن مفاهیم و مصادیق آیات با ذکر مثال‌های متنوع، خیلی خوب توصیف خواهد شد.

۳- گزینه «۴» مهارت روخوانی، شامل بخش‌خوانی، شمرده‌خوانی، آموزش قواعد روخوانی است. مهارت روان‌خوانی شامل صوت، لحن، تجوید و ... است.

۴- گزینه «۱» سواد قرآنی دارای اجزای مقابل است: ۱- توانایی خواندن قرآن کریم، ۲- درک معنای عبارات و آیات قرآن کریم، ۳- تدبر در آیات و ۴- انس با قرآن که قاعده هرم می‌باشد.

۵- گزینه «۲» دو اشکال اساسی در روش‌های تدریس روخوانی قرآن کریم: ۱- آموزش بر خواندن معلم استوار است و قرآن آموزان آیات درس را با معلم یا نوار آموزشی همخوانی می‌کنند. ۲- کلاس درس آموزش روخوانی قرآن به جای مهارت‌آموزی مبتنی بر قاعده‌محوری است.

۶- گزینه «۴» تدریس پیمانه‌ای در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) امکان‌پذیر است. درس بانوی قهرمان مربوط به زندگی حضرت زینب (س) است و بهتر است در ماه محرم و صفر یا روز پرستار تدریس شود. درس بوی بهشت بهتر است در مناسبت‌های مرتبط با والدین مثل روز مادر یا روز پدر تدریس شود. درس عید مسلمانان نیز بهتر است در یکی از اعیاد اسلامی تدریس شود.

۷- گزینه «۳»

۸- گزینه «۱»

۹- گزینه «۳» بخش «ببین و بگو» با انجام یک فعالیت عینی و ملموس از سوی دانش‌آموزان، موجب تثبیت مفاهیم درس و تعمیق یادگیری می‌شود.

۱۰- گزینه «۲» استفاده از روش الگویی در آموزش این درس، یکی از بهترین شیوه‌های آموزش غیرمستقیم است. در این روش معلم مفاهیم و ارزش‌های اخلاقی را با اعمال و رفتار و شخصیت خود به طور مستقیم به فراگیران آموزش می‌دهد.